

Informace o vývoji digitalizace kin a stanovisko UFD

Rok 2009 je rokem zahájení procesu digitalizace kin v České republice pro první digitální kina, distributoři nabízejí první digitální kopie svých filmů a již v tomto „roce jedna“ se objevují některé průvodní tendence. Už letos existují filmy, které jsou kinům nabízeny pouze v digitálním formátu. Nástup digitálních kin vede k výraznému snížení počtu 35mm kopií u filmů paralelně vydávaných i digitálně.

Podle nejnovějších poznatku bude proces digitalizace rychlejší, než bylo původně předpokládáno. Hlavním důvodem je celosvětová finanční krize, která posiluje snahu o urychlení celého procesu. Přechod kinové distribuce na digitál ušetří náklady nejen na distribuci ale i postprodukcí. Naopak souběh obou formátů paralelně oba procesy prodražuje. Je tedy všeobecný záměr toto přechodné období minimalizovat.

Odborný odhad vycházející z reprezentativního průzkumu distributorů a provozovatelů kin nyní předpokládá, že v roce 2013 bude převedeno na digitální technologii cca 65% evropských kin. Zároveň je potřeba si uvědomit, že postup bude nevyrovnaný, jednoznačně rychlejší v USA a v Evropě budou zřejmě nejrychleji postupovat trhy se silnou komerční pozicí resp. státní podporou kinematografie, jako např. Británie a Francie. Dalším významným aspektem je, že přibližně 30% pláten realizuje více než 85% celkových tržeb.

Původní odhad, že distribuce 35mm kopií bude za pět let zcela marginální, dosavadní vývoj jen potvrzuje; podstatné ovšem je, že půjde o postupný proces, v jehož průběhu se bude snižovat dostupnost 35mm kopií již v příštím roce.

Rychlejší vývoj digitalizace v USA a hlavních evropských trzích povede k nedostupnosti použitých kopií, které dnes česká distribuce hojně využívá. Celkové snižování objemu ve světě vyráběných 35mm kopií následně zřejmě povede ke zvyšování jejich ceny.

Snižování objemu 35mm kopií postihne v první fázi nejvíce dva okruhy filmů: nejatraktivnější komerční tituly často s 3D verzí, jejichž distribuce bude soustředěna do již digitalizovaných kin a kulturní nezávislé projekty, které nebudou schopny financovat oba typy šíření a budou preferovat levnější digitální cestu.

Zcela mylná je dožívající úvaha o alternativní projekci komerčně slabších, ale společensky nebo kulturně významných projektů prostřednictvím projekce DVD nebo podobně komprimovaných nosičů. Zvyšující se standard vybavení domácností již dnes způsobuje, že tyto veřejné projekce za kvalitou domácího užití zaostávají. Lze předpokládat, že producenti a tvůrci se budou bránit znehodnocování jejich děl nekvalitní veřejnou projekcí. Již dnes je tlak kameramanů v tomto smyslu velmi silný.

Snižující se počet 35mm kopií v oběhu bude mít negativní dopad na základní

existenci regionálních 35mm kin, které se budou k zajímavým filmům dostávat později, pokud vůbec budou na kopiích vydány. Zvýšení počtu pláten uvádějících film v době premiéry zároveň povede k rychlejšímu ekonomickému vyčerpání filmu a dalšímu zkrácení doby od premiéry filmu v kinech do vydání na nosičích pro domácí užití resp. distribuci po síti. Již v příštím roce se začnou množit případy, kdy regionální kina se k 35mm kopii dostanou až po vydání filmu na DVD.

Časové rozvržení státní podpory digitalizace kin by mělo být koncipováno tak, aby celý proces byl ukončen nejpozději právě do inkriminovaného roku 2013. Dle předchozích zkušeností lze totiž předpokládat, že kina, která v průběhu této doby vzhledem k omezující se nabídce filmů zaniknou, se budou již velmi obtížně obnovovat. Koncepce podpory přitom není podstatná jen pro samotné zachování tradiční sítě kin v České republice, ale zároveň pro udržení diverzifikace programu. Čistě komerční cesta digitalizace kin je reálná maximálně pro 40% dnes existujících sálů a navíc je nebezpečí, že z nich bude vytlačována domácí a nezávislá tvorba. Pokud pro českou, evropskou a obecně alternativní filmovou tvorbu nebudou vytvořeny podmínky kompenzující VPF model, v klíčových kinech bude jejich uvádění omezeno anebo závislé na výrazné změně obchodních podmínek, která dále omezí výnos těchto filmů z kin. Pro mnohé filmy pak toto omezení výnosu znamená neuvedení do kin.

Ve většině evropských zemí si tuto situaci začínají uvědomovat a činí první konkrétní kroky k řešení této situace. Dotace do technologické přestavby výměnou za garanci zachování nebo dokonce posílení diverzifikace programu je jednoznačně nejefektivnější cesta. Nepříjemný je ovšem překotný vývoj a nedostatek finančních prostředků, protože jde o proces, který nelze řešit v průběhu jediného roku. Je třeba si uvědomit, že pokud nezačneme postupovat rychle, filmy, které budou vznikat s podporou národních nebo evropských fondů, nebude do několika let kde hrát...

autoři textu: Aleš Danielis, Ivo Andrlé, Petr Víték

toto stanovisko bylo členy UFD schváleno 15.7.2009
za Unii filmových distributorů: Anna Černá, tajemnice UFD